

การเปรียบเทียบระดับความพึงพอใจในความสุขของประชาชนเขตเมืองและชนบท จังหวัดมหาสารคาม

The Comparison of the Happiness Level of People among Urban and Suburban Areas in Mahasarakham

เกสินี หมื่นไธสง¹, สุตินา มนต์ดี², ภวิณี จันทร์แจ่ม³ และธีราภรณ์ ลิมานนท์วรไชย⁴

Kesinee Muenthaisong¹, Sutima Mondee², Phawinee Chancham³ and

Teeraporn Leemanonwarachai⁴

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับความพึงพอใจในความสุขของประชาชนจังหวัดมหาสารคาม และทดสอบปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อระดับความพึงพอใจในความสุขของประชาชนจังหวัดมหาสารคามโดยใช้แบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากประชาชนจังหวัดมหาสารคาม จำนวน 400 คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ t-test F-test (ANOVA) การวิเคราะห์สหสัมพันธ์แบบพหุคูณ และการวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณ ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนจังหวัดมหาสารคามมีระดับความพึงพอใจในความสุขในระดับมาก ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเมืองจังหวัดมหาสารคามมีระดับความพึงพอใจในความสุขน้อยกว่าประชาชนที่อาศัยอยู่ชนบท นอกจากนี้ ยังพบว่า ปัจจัยด้านการออมและหนี้สินมีผลกระทบต่อระดับความพึงพอใจในความสุขทางบวก ส่วนปัจจัยด้านรายรับ มีความสัมพันธ์และผลกระทบต่อระดับความพึงพอใจในความสุข ของประชาชนจังหวัดมหาสารคาม ระดับความเชื่อมั่น 95 เปอร์เซนต์

คำสำคัญ: ระดับความพึงพอใจในความสุข

Abstract

This research aims to study the level of happiness and satisfaction of people in Mahasarakham and the factors that affect the level of happiness and satisfaction of people in Mahasarakham. The research was conducted using questionnaires as research instruments for collecting data from 400 respondents in Mahasarakham. The statistics applied in this study include t-test, F-test (ANOVA), multiple correlation analysis and multiple regression analysis. The study found that people in Mahasarakham have a high level of happiness and satisfaction. Mahasarakham people

^{1,4} อาจารย์ประจำ ภาควิชาเศรษฐศาสตร์ คณะการบัญชีและการจัดการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

² กรมทรัพยากรน้ำบาดาล สำนักพัฒนาน้ำบาดาล กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

³ บ้านเลขที่ 281 หมู่ 5 ต.ชัยพฤกษ์ อ.เมือง จ.เลย 42000

living in urban areas are less satisfied than Mahasarakham people living in rural areas. Moreover, savings and debts have a positive impact on the level of happiness and satisfaction. In contrast, income has a relationship and negative impact to the level of Mahasarakham's level of happiness and satisfaction, with a 95% level of confidence.

Keywords : Level of Happiness and Satisfaction

บทนำ

ความสุข เป็นเป้าหมายสูงสุดที่มนุษย์ทุกคนปรารถนา โดยเฉพาะในโลกปัจจุบันที่สังคมมีความยุ่งยากซับซ้อน การพัฒนาเพื่อให้สังคมอยู่เย็นเป็นสุขจึงมีอาจมุ่งเน้นการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจในมิติเดิมอีกต่อไป เนื่องจากการพัฒนาที่มีเป้าหมายเพื่อความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจในระบบทุนนิยม จะมุ่งตอบสนองความพึงพอใจของปัจเจกบุคคล และกลุ่มคนเพียงบางส่วนแต่ขาดการคำนึงถึงหลักคุณธรรมจริยธรรม ซึ่งกระทบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมมากมายที่สำคัญ คือ สภาวะจิตใจของคน ซึ่งเป็นเหตุก่อให้เกิดปัญหาในด้านชีวิต เศรษฐกิจ และสังคม ยังเป็นตัวขัดขวางการพัฒนาที่ยั่งยืน เหตุนี้ในปัจจุบันทั้งองค์กร หน่วยงานภาครัฐและเอกชนจึงหันมามองสิ่งที่อยู่ภายในตัวบุคคล แต่ละคนมากขึ้นนั่นคือ “ความสุข” ซึ่งเป็นเรื่องของจิตใจ (เสาวลักษณ์ กิตติประภัสร์. 2556)

โดยหลักการคิดในการวัดสวัสดิการสังคม จะอาศัยแนวคิดและเทคนิคของนักเศรษฐศาสตร์และนักจิตวิทยาาร่วมกัน ซึ่งเป็นการศึกษาที่เรียกว่า เศรษฐศาสตร์ความสุข (Economics of happiness) โดยประเด็นการศึกษา มักจะมุ่งประเด็นไปที่การปรับปรุงนิยามของอรรถประโยชน์ (Utility) ให้สมบูรณ์มากขึ้นโดยมักจะมีคำถามครอบคลุมเรื่องต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับสภาพจิตใจของบุคคล สังคม และเศรษฐกิจ รวมไปถึงเรื่องการพึ่งพาอาศัยกัน (Interdependence) ทั้งทางด้านสังคมและเศรษฐกิจของอรรถประโยชน์ของบุคคลต่างๆ ในสังคมผ่านแนวคิดของการเปิดเผยความพึงพอใจ (Revealed

preferences) ซึ่งให้ข้อมูลที่จำกัดเกี่ยวกับสวัสดิการสังคมของประชาชนเพราะไม่ได้ให้ความสำคัญกับมิติทางสังคมและสภาพจิตใจของปัจเจกบุคคลอย่างเพียงพอ การที่เรื่องความสุขได้กลับมาทำให้วงการเศรษฐศาสตร์เกิดความสนใจ ส่วนหนึ่งเป็นเพราะข้อเท็จจริงที่ความมั่งคั่งทางวัตถุเพียงอย่างเดียวไม่สามารถรับประกันได้ว่าประชาชนจะมีความสุข ซึ่งทำให้เกิดข้อโต้แย้งต่อสมมติฐานโดยนัย (Implicit hypothesis) ของการวิเคราะห์จำนวนมากที่ว่า การเพิ่มขึ้นของความมั่งคั่งทางวัตถุจะไม่ทำให้ความสุขลดลง (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. 2555)

ความสุขนั้นถูกนิยามไว้หลายหลายเช่นความสุข หมายถึง สภาวะที่บุคคลรับรู้ว่าตนเองได้ทำในสิ่งที่ตนต้องการและทำได้สำเร็จ มีความเป็นตัวของตัวเอง มีความภาคภูมิใจในการกระทำของตน มีความคิดเชิงบวก มีความกระตือรือร้นในการดำเนินชีวิตที่จะนำไปสู่การมีสุขภาพที่ดี การพัฒนาตน การมีสัมพันธภาพที่ดีกับคนรอบข้างและสังคมสามารถดำเนินชีวิตอย่างพอเพียงและมีใจที่สงบความสุขนั้นเป็นสิ่งที่ทุกคนปรารถนาที่จะได้พบเจอกับมัน 1.) (ศูนย์สุขภาวะทางจิต. 2555) นอกจากนี้ กรมสุขภาพจิต (2560) ได้นิยามความสุขไว้ว่าความสุข หมายถึง สภาพชีวิตที่เป็นสุข มีศักยภาพที่จะพัฒนาตนเองเพื่อคุณภาพชีวิตที่ดี โดยครอบคลุมถึงความดีงามภายในจิตใจ ภายใต้อสภาพสังคมและสิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป และได้จัดแบ่งองค์ประกอบของสุขภาพจิตออกเป็น 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1.) สภาพจิตใจ หมายถึงสภาพจิตใจที่เป็นสุขหรือทุกข์ การรับรู้สภาวะของสุขภาพตนเอง ความเจ็บป่วยทางด้านร่างกาย ที่ส่งผลกระทบ

ทบทองด้านจิตใจ และความเจ็บป่วยทางจิต 2.) สมรรถภาพของจิตใจ หมายถึง ความสามารถของจิตใจในการสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่น และการจัดการกับปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้น เพื่อดำเนินชีวิตอย่างเป็นปกติสุข 3.) คุณภาพของจิตใจ หมายถึง คุณลักษณะที่ดีงามของจิตใจในการดำเนินชีวิตอย่างเกิดประโยชน์ต่อตนเองและสังคม 4.) ปัจจัยสนับสนุน หมายถึง ปัจจัยที่สนับสนุนให้บุคคลมีสุขภาพจิตที่ดี ซึ่งเป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับคนในครอบครัว ชุมชน การทำงาน รายได้ ศาสนา ความเชื่อของแต่ละบุคคล ความสามารถในการทำงาน ตลอดจนสิ่งแวดล้อม และความรู้สึกมั่นคงปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน.

จากการสำรวจจากสำนักงานสถิติแห่งชาติ ภายใต้หัวข้อสุขภาพจิต (ความสุข) คนไทย พ.ศ. 2549 และ พ.ศ. 2550 จังหวัดมหาสารคามถูกคัดเลือกว่าเป็นจังหวัดที่ประชาชนมีความสุขมากที่สุดในเมืองไทย (สำนักงานสถิติแห่งชาติ. 2560) จากผลการสำรวจดังกล่าว จนถึงในปัจจุบันนี้ระยะเวลาได้ผ่านมากกว่า 10 ปี จังหวัดมหาสารคามได้มีการพัฒนาและเปลี่ยนแปลงไปในหลายด้าน สังคมเมืองเริ่มเข้ามามีบทบาทกับประชาชนโดยเฉพาะในเขตเทศบาลจังหวัดมหาสารคาม มีการเข้ามาของโรงงานอุตสาหกรรม ห้างสรรพสินค้าเมื่อโรงงานอุตสาหกรรมเข้ามาก็จะส่งผลในด้านของผลดีและผลเสียจากการเปลี่ยนแปลงอีกสิ่งหนึ่งที่เห็นได้ชัดเจนคือ การเปลี่ยนแปลงของที่อยู่อาศัยของมนุษย์ที่ทาลายสิ่งแวดล้อมเดิม เนื่องจากการเพิ่มขึ้นของประชากร มีการเพิ่มขึ้นของบ้านเช่า หอพัก ตึก คอนโด สถานบันเทิงและอื่นๆ แต่การเข้ามาของสิ่งก่อสร้างเหล่านี้ก็ทำให้ประชาชนในเขตเมืองมหาสารคามมีรายได้เพิ่มมากขึ้น แต่เราไม่สามารถ

ทราบได้ว่าการเปลี่ยนแปลงสิ่งต่างๆ เหล่านี้จะทำให้ประชาชนที่อาศัยอยู่ในจังหวัดมหาสารคามมีความสุขได้หรือไม่

จากข้อมูลที่กำลังมาข้างหน้าทั้งหมดนี้ ทำให้ผู้ศึกษามีความสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับการระดับความพึงพอใจในความสุขของประชาชนจังหวัดมหาสารคาม ศึกษาปัจจัยทางเศรษฐกิจที่ส่งผลต่อระดับความพึงพอใจในความสุขของประชาชนจังหวัดมหาสารคาม และทำการเปรียบเทียบระดับความพึงพอใจในความสุข ระหว่างระดับความพึงพอใจในความสุขของประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตเมืองที่มีสิ่งก่อสร้างที่มนุษย์สร้างขึ้นมากมาย เพื่ออำนวยความสะดวกต่าง ๆ กับระดับความพึงพอใจในความสุขของประชาชนที่อาศัยอยู่นอกเขตที่มีสภาพแวดล้อมที่เต็มไปด้วยธรรมชาติ ซึ่งต่างไปจากพื้นที่ในเขตเมือง โดยผลจากการศึกษาในครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่เกี่ยวข้องให้สามารถนำข้อมูลไปปรับใช้กับการดำเนินนโยบายหรือโครงการเพื่อพัฒนาประเทศให้ประชาชนได้เกิดความสุขเพิ่มมากขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อวัดระดับความพึงพอใจในความสุขของประชาชนในเขตเมืองและชนบทจังหวัดมหาสารคาม
2. เพื่อเปรียบเทียบระดับความพึงพอใจในความสุขของประชาชนในเขตเมืองและชนบทจังหวัดมหาสารคาม
3. เพื่อหาความสัมพันธ์และผลกระทบของปัจจัยเชิงเศรษฐกิจที่ส่งผลต่อระดับความพึงพอใจในความสุขของประชาชนจังหวัดมหาสารคาม

ทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในงานวิจัยครั้งนี้ ปัจจัยเชิงเศรษฐกิจที่ส่งผลต่อระดับความพึงพอใจในความสุขถูกกำหนดให้

เป็นตัวแปรอิสระ และมีผลกระทบต่ระดับความพึงพอใจในความสุข จากวัตถุประสงค์ดังกล่าวข้างต้นสามารถสรุปกรอบแนวคิดในการวิจัยได้ดังนี้

1. ปัจจัยเชิงเศรษฐกิจที่ส่งผลต่อระดับความพึงพอใจในความสุข

ในการศึกษาที่ผ่านมา พบว่า มีการศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อความสุขในหลากหลายด้าน ทั้งด้านความพึงพอใจในสุขภาพ ด้านความพึงพอใจในครอบครัว ด้านความพึงพอใจในชุมชน และด้านความพึงพอใจในงาน โดยงานวิจัยส่วนใหญ่พบว่า ปัจจัยเชิงเศรษฐกิจ อันประกอบไปด้วย รายรับเฉลี่ยต่อเดือน รายจ่ายเฉลี่ยต่อเดือน การออมเฉลี่ยต่อเดือน และ หนี้สินต่อทรัพย์สินทั้งหมด จะเป็นตัวแปรที่ส่งผลต่อระดับความสุขมากที่สุด จากการการศึกษาของ รศรินทร์ เกรย์และคณะ (2555) ซึ่งทำการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องการเงินหนี้สิน การเป็นหนี้สินที่สามารถทำใจยอมรับกับปัญหาและทำให้เกิดความสุข โดยสำรวจผู้ที่มีอายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป เนื่องจากเป็นวัยที่ต้องเริ่มเผชิญกับสิ่งต่างๆ ในชีวิตด้วยตนเองเริ่มมีปัญหาต่างๆ เข้ามาให้แก้ไข จากผลการศึกษาวิจัยก็พบว่าผู้ที่อยู่ในครัวเรือนที่มีรายได้สูง จะ

ทำให้การใช้จ่ายเกิดการคล่องตัวและทำให้ไม่มีหนี้สินมีโอกาสที่จะมีความสุขมากที่สุด ซึ่งอาจจะเป็นเพราะว่าหากไม่มีหนี้สินมนุษย์เราก็จะไม่มีความกังวลจิตใจ ไม่ทำให้เป็นทุกข์ ไม่ทำให้เกิดปัญหาในชีวิตด้านการขาดทุน นอกจากนี้ปัจจัยด้านรายรับก็ส่งผลต่อความสุขซึ่ง Aaron Ahuvia (2008) ได้กล่าวว่าถ้าเงินไม่ได้ทำให้มนุษย์เรามีความสุข แต่ทำให้มนุษย์เรานั้นถึงได้มีความสุขในเวลาที่มีเงินซึ่งเขาได้อธิบายว่า องค์ประกอบ 3 ประการที่จะทำให้มนุษย์มีความสุขนั้น ประกอบด้วย 1.) การมีทรัพย์สินที่เพียงพอเหลือเก็บออม 2.) การมีเสน่ห์ต่อเพศตรงข้ามและ 3.) การอยู่ในสังคมได้อย่างเป็นตัวของตัวเองเข้ากับเพื่อนในสังคมได้ โดยผู้วิจัยได้กล่าวว่า การใช้เงินและเครื่องใช้ต่างๆ ที่เป็นหน้าตาทางสังคมจะมีอิทธิพลสำคัญที่สุดต่อการสร้างความสุขแก่มนุษย์ ดังนั้นมนุษย์จึงต้องการหารายได้ของตนเองให้เพิ่มขึ้นเรื่อยๆ จนไม่สิ้นสุดนั้นก็เพื่อการเพิ่มความสุขส่วนตัวแก่ตนเอง ปัจจัยที่ส่งผล

คือปัจจัยด้านการออม จะเป็นการสร้างผลประโยชน์ให้แก่ชีวิตของผู้ออมได้ทั้งสิ้น ไม่ว่าจะเป็นลูกจ้าง พนักงาน หรือข้าราชการ ถ้ามีเงินออมแล้วก็จะทำให้ชีวิตของตนเองและครอบครัวสบายไปด้วย เพราะความสุขของครอบครัวนั้นเกิดขึ้นจากรากฐานของความมั่นคงทางฐานะ และทรัพย์สิน รวมถึงคนที่อาศัยอยู่ในครอบครัว สำหรับปัจจัยด้านการออมนั้น จากการศึกษาของ ปิยรัตน์ กฤษณามระ และคณะ (2554) ได้อธิบายถึง ปัจจัยที่มีผลต่อรูปแบบการออมของผู้ออมในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑลคือ รายได้และ ค่าใช้จ่าย ซึ่งคนในกรุงเทพจะมีเงินออมน้อยกว่าคนที่อาศัยอยู่ในปริมณฑล เพราะว่าคนกรุงเทพมีค่าครองชีพที่สูง รายได้ที่ได้มาแทบจะไม่พอใช้ทำให้การออมเงินลดลงตามไปด้วย ซึ่งต่างกับคนที่อาศัยอยู่ในปริมณฑล เพราะคนอาศัยอยู่ในปริมณฑลนั้นมีที่ให้ทำมาหากิน และมีค่าเช่าบ้าน ค่ารถ ค่าครองชีพต่างๆที่ไม่มากนัก ทำให้มีเงินเหลือเก็บมากกว่าคนในกรุงเทพ และยังได้มีการศึกษาของ จุฬามาศ แก้วพิจิตร (2552) ได้ทำการศึกษารื่อง ภาวะหนี้สิน ระดับความเครียด ความสุข และบทบาทของนักพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในโรงงานอุตสาหกรรมแห่งหนึ่งครั้งนี้ พบว่า ประชากรกลุ่มตัวอย่างที่มีรายจ่ายมากกว่ารายรับ (หนี้สิน) มีค่าเฉลี่ยของทัศนคติเกี่ยวกับความเครียดสูงกว่าประชากรกลุ่มอื่น และ ประชากรกลุ่มตัวอย่างที่มีรายรับมากกว่ารายจ่าย (เงินออม) มีค่าเฉลี่ยของทัศนคติเกี่ยวกับความสุขสูงกว่าประชากรกลุ่มตัวอย่างอื่น นอกจากนี้จากการศึกษาของ วีระชัย ถาวรพนธ์ และ เตือนเพ็ญ ชีววรรณวิวัฒน์ (2550) พบว่า หนี้สินถือได้ว่าเป็นแหล่งเงินทุนที่สำคัญในการใช้จ่ายของผู้บริโภค นอกจากรายได้ ซึ่งมาช่วยเสริมการใช้จ่ายในครัวเรือนที่ไม่เพียงพอ โดยครัวเรือนในชนบทจะใช้จ่ายไปในสิ่งที่เป็นประโยชน์ เช่น ค่าอุปโภคบริโภคสิ่งจำเป็นในครัวเรือน การใช้จ่ายเพื่อการศึกษาของบุตรหลานและสมาชิกในครอบครัว การใช้จ่ายเพื่อการอยู่ร่วมกันในสังคมชนบท อาทิ การทำบุญร่วม

กันโอกาสต่างๆ รวมถึงการใช้จ่ายเพื่อการเก็บออม หรือเพื่อสร้างผลตอบแทนในอนาคตอื่นๆ นอกจากนี้ยังพบว่า การก่อหนี้ภายใต้โครงการประชานิยม กองทุนหมู่บ้านมีอิทธิพลในทางลบต่อความสุขของคนในชนบท และความสุขของคนในชนบทจะเพิ่มขึ้นก็ต่อเมื่อมีรายได้จากการทำงานโดยสุจริต และมีการใช้จ่ายเงินในทางที่สุจริตมากขึ้น

2. ระดับความพึงพอใจในความสุข (Happiness level)

ประยุกต์จากแนวคิดเรื่อง กระบวนการพัฒนาตัวชี้วัดความสุขของประเทศไทยของอภิสิทธิ์ ธำรงวรานุการ (2543) ซึ่งได้นิยามว่า ความสุข หมายถึง การที่เราได้รับความพึงพอใจ สมหวังจากสิ่งต่างๆ รอบด้าน โดยสามารถวัดระดับความพึงพอใจในความสุข ได้เป็น 8 ด้าน ประกอบด้วย

1.) ด้านการมีหลักประกันในชีวิต มีตัวชี้วัด 5 ข้อ ได้แก่ 1.1) ครอบครัวของท่านมีที่ดินทำมาหากินอย่างเพียงพอ 1.2) ครอบครัวของท่านมีบ้านพักอาศัยเป็นของตนเองอย่างมั่นคงถาวร 1.3) ท่านมีอาหารการกินอุดมสมบูรณ์ มีการกินดีอยู่ดี 1.4) ท่านไม่มีภาระหนี้สิน 1.5) ท่านมีรายได้เพียงพอต่อการดำรงชีพ

2.) การมีร่างกายและจิตใจที่แข็งแรง มีตัวชี้วัด 4 ข้อ ได้แก่ 2.1) ท่านมีสุขภาพจิตที่ดี 2.2) ท่านมีสุขภาพร่างกายแข็งแรงไม่มีโรคประจำตัว 2.3) ท่านมีเวลาพักผ่อนอย่างเพียงพอ 2.4) ท่านได้ออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอ

3.) การมีครอบครัวที่อบอุ่น มีตัวชี้วัด 4 ข้อ ได้แก่ 3.1) คนในครอบครัวของท่านขยันทำมาหากินและพึงตนเองได้ 3.2) คนในครอบครัวของท่านส่วนใหญ่อยู่ร่วมกันอย่างพร้อมหน้าพร้อมตา 3.3) คนในครอบครัวของท่านรักใคร่ไม่เคยทะเลาะเบาะแว้งกัน 3.4) คนในครอบครัวของท่านสามารถพูดคุยและปรึกษากันได้ทุกเรื่อง

4.) การมีชุมชนเข้มแข็ง มีตัวชี้วัด 3 ข้อ ได้แก่ 4.1) คนในชุมชนของท่านมีการเรียนรู้ร่วม

กันและสร้างความสามัคคีกันอย่างต่อเนื่อง 4.2) ชุมชนของท่านมีผู้นำที่เป็นแบบอย่างที่ดี 4.3) คนในชุมชนของท่านได้รับความรู้และข่าวสารอย่างทั่วถึงและเท่าเทียมกัน

5.) การมีสภาพแวดล้อมที่ดี มีตัวชี้วัด 5 ข้อ ได้แก่ 5.1) บริเวณที่พักอาศัยของท่านปราศจากปัญหาฝุ่นละออง 5.2) บริเวณที่พักอาศัยของท่านปราศจากแหล่งน้ำเน่าเสีย 5.3) บริเวณที่พักอาศัยของท่านปราศจากขยะมูลฝอยที่ส่งกลิ่นเหม็น 5.4) บริเวณที่พักอาศัยของท่านปราศจากเสียงรบกวนจากสถานบันเทิง 5.5) ท่านมีสาธารณูปโภค ถนน น้ำประปา ไฟฟ้า สะดวกสบายเพียงพอ

6.) ความปลอดภัยและพฤติกรรมของคนในชุมชน มีตัวชี้วัด 3 ข้อ ได้แก่ 6.1) ท่านได้ทำตัวเป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่ชุมชน 6.2) ท่านได้ถ่ายทอดความรู้ความคิดที่ดีให้แก่ผู้อื่น 6.3) เพื่อนของท่านไม่มั่วสุมยาเสพติดและอบายมุข

7.) ความภาคภูมิใจในตนเอง มีตัวชี้วัด 3 ข้อ ได้แก่ 7.1) ท่านเคยถูกคัดเลือกเป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่คนในชุมชนและสังคม 7.2) ท่านประสบความสำเร็จในหน้าที่การงาน 7.3) ท่านมีความภาคภูมิใจต่ออาชีพของท่าน

8.) การเข้าถึงธรรมะว่าด้วยการอยู่ร่วมกัน มีตัวชี้วัด 4 ข้อ ได้แก่ 8.1) ชุมชนของท่านอยู่ด้วยกันอย่างสงบสุข 8.2) ท่านรู้สึกพอใจในสิ่งที่มีอยู่และสิ่งที่เป็นอย่างอยู่ 8.3) ท่านได้ทำบุญหรือแบ่งปันช่วยเหลือผู้อื่น 8.4) ท่านมีความยินดีกับความสำเร็จของผู้อื่น

จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้นสามารถสรุปได้ว่าการที่ทำให้มนุษย์จะเกิดความสุขนั้น เกิดจากปัจจัยหลายสิ่งหลายอย่าง ไม่ว่าจะเป็นสิ่งต่างๆ ที่สร้างขึ้นเพื่ออำนวยความสะดวกให้กับมนุษย์เราเพิ่มมากขึ้นในสังคมเมือง หรือในขณะที่คุณอาศัยอยู่ในชนบทอาจให้ความสำคัญกับการเกื้อกูลกัน และสภาพแวดล้อมที่ไม่มีการแข่งขันกันที่ทำให้เรามีความสุขได้ จากทั้งหมดที่กล่าวมานี้อาจจะไม่ชัดได้ว่านี่คือสาเหตุสำคัญที่ทำให้มนุษย์เรามีความสุข

เพราะอาจจะมีปัจจัยอื่นๆ อีกมากมายที่ทำให้ประชาชนมีความสุข เช่นการประสบความสำเร็จในหน้าที่การงาน การเรียน การมีสุขภาพร่างกายแข็งแรงและมีสุขภาพจิตที่ดี ทั้งครอบครัวอบอุ่น ก็เป็นปัจจัยที่มีส่วนสำคัญที่จะช่วยสร้างสังคมให้มีความสุขได้ แต่คงปฏิเสธไม่ได้ว่าปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจถือว่าเป็นปัจจัยหลักที่สำคัญเนื่องจาก การมีรายได้ที่เพิ่มมากขึ้น มีรายจ่ายที่เหมาะสม การมีเงินออม การไม่เป็นหนี้หรือการมีหนี้ที่น้อยลง สิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นปัจจัยสำคัญส่งผลต่อความสุข

วิธีการศึกษาและแหล่งที่มาของข้อมูล

1. การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล

ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ซึ่งประชาชนจังหวัดมหาสารคาม โดยมีทั้งหมด 964,596 คน แบ่งเขตการปกครอง เป็น 13 อำเภอ ผู้วิจัยได้ทำการเลือกพื้นที่แบบเจาะจง โดยเลือกเก็บข้อมูลเฉพาะในเขตอำเภอเมืองเนื่องจาก เป็นอำเภอที่มีจำนวนประชากรอยู่อาศัยหนาแน่นมากเป็นอันดับ 1 โดยมีจำนวนประชากรทั้งสิ้น 137,810 คน แบ่งเป็นอาศัยในเขตเทศบาล (เขตเมือง) จำนวน 40,276 คน และนอกเขตเทศบาล (เขตชนบท) จำนวน 97,534 คน (สำนักงานสถิติ จังหวัดมหาสารคาม, 2559) โดยเก็บข้อมูลจากประชาชนที่มีอายุ 15 ปีขึ้นไปจำนวน 400 คน โดยแบ่งกลุ่มตัวอย่างเป็นเขตในเมืองมหาสารคามจำนวน 200 คนและเขตชนบท จำนวน 200 คน โดยใช้วิธีการสุ่มตามสะดวก (Convenience Sampling) สำหรับขนาดตัวอย่าง (Sample Size) ถูกกำหนดโดยการใช้ตารางสำเร็จรูปของ ทาโร ยามานะ (Yamane, 1973) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95 % และที่ระดับความคลาดเคลื่อนต่างๆ ($e = 10\%$) จะได้ขนาดตัวอย่างขั้นต่ำคือกลุ่มละ 100 คน แต่ผู้วิจัยได้ปรับขนาดเพิ่มขึ้นอีก 1 เท่า คือกลุ่มละ 200 คน เพื่อลดความคลาดเคลื่อนที่เกิดจากกลุ่ม สำหรับแนวคิดใน

การแบ่งชุมชนออกเป็น 2 แบบ คือ ชุมชนชนบท (Rural) และเมือง (Urban) อ้างอิงนิยามของราชบัณฑิตยสถาน (2524: 316,408) ได้ให้ความหมายของคำว่า ชนบทและเมืองไว้ดังนี้ 1.) ชนบท หมายถึง ส่วนที่อยู่นอกเขตเมืองหรือเขตเทศบาล มีประชากรที่เลี้ยงชีพด้วยการเกษตรกรรมเป็นสำคัญ มีระเบียบสังคมที่สอดคล้องกับลักษณะชุมชนแบบหมู่บ้าน ตั้งบ้านเรือนเป็นกลุ่มก้อน หรือกระจัดกระจายตามลักษณะภูมิประเทศหรือตามประเพณีนิยม และ 2.) เมือง หมายถึง เขตที่มีจำนวนประชากรตั้งแต่ 8,000 คนขึ้นไป แต่หลังจากปี พ.ศ. 2453 หมายถึงเขตที่มีจำนวนประชากรตั้งแต่ 2,500 คนขึ้นไป สำหรับในประเทศไทยกำหนดให้เขตเทศบาลที่มีจำนวนประชากรตั้งแต่ 10,000 คนขึ้นไป เป็นเขตเมือง

2. เครื่องมือการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ซึ่งสร้างตามความมุ่งหมายและกรอบแนวคิดที่กำหนดขึ้นโดยแบ่งออกเป็น 3 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของประชาชนในเขตเมืองและเขตชนบทจังหวัดมหาสารคาม ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อระดับความพึงพอใจในความสุข จำนวน 5 ข้อ ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) ประกอบด้วย เขตการปกครอง เพศ อายุ ระดับการศึกษาสูงสุด และอาชีพ

ตอนที่ 2 ข้อมูลทั่วไปของประชาชนในเขตเมืองและเขตชนบทจังหวัดมหาสารคาม ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อระดับความพึงพอใจในความสุข จำนวน 4 ข้อ ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบตอบคำถามปลายเปิด ประกอบด้วย รายรับเฉลี่ยต่อเดือน รายจ่ายเฉลี่ยต่อเดือน การออมเฉลี่ยต่อเดือน และหนี้สินต่อทรัพย์สินทั้งหมด

ตอนที่ 3 ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อระดับความพึงพอใจในความสุขโดยใช้เกณฑ์วัดระดับความพึงพอใจในความสุขจำนวน 31 ข้อ ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า

(Rating Scale) โดยใช้หัวข้อหลักๆ ในการสอบถามทั้งหมด 8 หมวด ประกอบด้วย การมีหลักประกันในชีวิตจำนวน 5 ข้อ การมีร่างกายและจิตใจที่แข็งแรงจำนวน 4 ข้อ การมีครอบครัวที่อบอุ่นจำนวน 4 ข้อ การมีชุมชนเข้มแข็งจำนวน 3 ข้อ การมีสภาพแวดล้อมที่ดีจำนวน 5 ข้อ ความปลอดภัยและพฤติกรรมของคนในชุมชนจำนวน 3 ข้อ ความภาคภูมิใจในตนเองจำนวน 3 ข้อ และการเข้าถึงธรรมชาติด้วยการอยู่ร่วมกันจำนวน 4 ข้อ

3. การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

นำแบบสอบถามที่แก้ไขตามผู้เชี่ยวชาญเสนอแนะไปทดลองใช้ (Try out) กับประชาชนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน โดยการหาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Reliability Test) โดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของแต่ละข้อตามวิธีของ ครอนบาค (Cronbach) ของแบบสอบถามวัดระดับความพึงพอใจในความสุขโดยรวมที่ 0.898 และทุกข้อมีค่ามากกว่า 0.70 ซึ่งสอดคล้องกับ Nunnally และ Berstein (1994) ได้นำเสนอว่า การหาค่าความเชื่อมั่นได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาอยู่ในระดับมากกว่า 0.70 ถือว่าแบบสอบถามนั้นเป็นเครื่องมือที่มีคุณภาพสามารถนำไปใช้เก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างได้

4. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติพื้นฐานได้แก่ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐานได้แก่ t-test F-test (ANOVA) การวิเคราะห์สหสัมพันธ์แบบพหุคูณ (Multiple Correlation Analysis) และการวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณ (Multiple Regression Analysis)

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อทำการวัดระดับความพึงพอใจในความสุขแล้ว คณะผู้ศึกษาจะวัดจากระดับคะแนนที่ได้จากการหาค่าเฉลี่ย และได้กำหนดเกณฑ์การวัดค่าเฉลี่ย ดังนี้ 4.51 – 5.00 ระดับความพึงพอใจในความสุขมากที่สุด

3.51 – 4.50 ระดับความพึงพอใจในความสุขมาก

2.51 – 3.50 ระดับความพึงพอใจในความสุขปานกลาง

1.51 – 2.50 ระดับความพึงพอใจในความสุขน้อย

1.00 – 1.50 ระดับความพึงพอใจในความสุขน้อยสุด

ผลการวิจัยและอภิปรายผล

จากตารางที่ 1 พบว่าประชาชนที่อาศัยอยู่ในเมืองมีระดับความพึงพอใจในความสุขน้อยกว่า

ประชาชนที่อาศัยอยู่ชนบท เมื่อวัดรายด้านพบว่าประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตเมืองมีระดับความพึงพอใจในความสุขด้านการมีร่างกายและจิตใจที่แข็งแรง ด้านการมีครอบครัวที่อบอุ่นและด้านการเข้าถึงธรรมชาติด้วยการอยู่ร่วมกันมากกว่าประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตชนบท ส่วนประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตเมืองมีระดับความพึงพอใจในความสุขด้านการมีหลักประกันในชีวิต ด้านการมีชุมชนเข้มแข็ง ด้านการมีสภาพแวดล้อมที่ดี ด้านความปลอดภัย และพฤติกรรมของคนในชุมชนและด้านการมีความภาคภูมิใจในตนเองน้อยกว่าประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตชนบท

ตารางที่ 1 เปรียบเทียบระดับความพึงพอใจในความสุขของประชาชนชนจังหวัดมหาสารคาม

เขตการปกครอง	ประชาชนในเขตเมือง			ประชาชนในเขตชนบท			t	Sig
	$\bar{X}$	S.D	ระดับ	$\bar{X}$	S.D	ระดับ		
1.การมีหลักประกันในชีวิต	3.62	0.610	มาก	3.69	0.709	มาก	-1.134	0.257
2.การมีร่างกายและจิตใจที่แข็งแรง	3.83	0.677	มาก	3.65	0.710	มาก	2.504	0.013*
3.การมีครอบครัวอบอุ่น	4.03	0.581	มาก	3.83	0.704	มาก	3.078	0.002*
4.การมีชุมชนเข้มแข็ง	3.67	0.723	มาก	3.87	0.835	มาก	-2.305	0.022*
5.การมีสภาพแวดล้อมที่ดี	3.45	0.786	ปานกลาง	3.55	0.841	มาก	-1252	0.211
6.ความปลอดภัยและพฤติกรรมของคนในชุมชน	3.63	0.660	มาก	3.72	0.756	มาก	-1.174	0.241
7.ความภาคภูมิใจในตนเอง	3.76	0.810	มาก	3.83	0.825	มาก	-0.856	0.393
8.การเข้าถึงธรรมชาติด้วยการอยู่ร่วมกัน	4.17	0.679	มาก	4.14	0.678	มาก	0.405	0.686
โดยรวม	3.76	0.36	มาก	3.77	0.53	มาก	-0.201	0.840

ตารางที่ 2 การวิเคราะห์สหสัมพันธ์ของปัจจัย ด้านรายรับ ด้านรายจ่าย ด้านการออม และด้านหนี้สินมีความสัมพันธ์ กับระดับความพึงพอใจในความสุขของประชาชนจังหวัดมหาสารคาม

ตัวแปร	(Happiness)	(Income)	(Expenses)	(Saving)	(Debt)	VIFs
ระดับความพึงพอใจในความสุข (Happiness)	1	0.028	0.020	0.123*	0.140*	
รายรับ (Income)		1	0.964*	0.437*	0.076	18.294
รายจ่าย (Expenses)			1	0.338*	0.106**	16.783
การออม (Saving)				1	0.131**	1.445
หนี้สิน (Debt)					1	1.049

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 2 ทำการทดสอบปัญหา Multicollinearity โดยใช้ค่า Correlation Matrix เพื่อหาขนาดของความสัมพันธ์เฉพาะตัวแปรอิสระเท่านั้น โดยจะวิเคราะห์จากค่าสหสัมพันธ์ (Correlation: r_{ij}) ระหว่างตัวแปรอิสระทั้งหมด ถ้าค่า Correlation มีค่ามากกว่า 0.8 ขึ้นไปถือว่าตัวแปรอิสระคู่หนึ่งมีความสัมพันธ์กันมาก เรียกว่าเกิด Multicollinearity (Berry and Feldman, 1985) ซึ่งผลการคำนวณในตารางที่ 2 พบว่า มีตัวแปรอิสระ 2 ตัวได้แก่ ตัวแปรระดับรายได้ (Income) และรายจ่าย (Expenses) เกิดปัญหาสัมพันธ์กันเองเนื่องจากมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สูงถึง 0.964 ซึ่งเกินกว่า 0.8 จึงได้ทำการตรวจสอบอีกครั้งโดยพิจารณาจากค่า VIF (Variance Inflation Factor) หากพบว่าตั้งแต่ 10 ขึ้นไป ถือว่าเกิดปัญหา Multicollinearity อาจจะสร้างปัญหาต่อ Regression model ที่ได้ ซึ่งผลการวิเคราะห์ก็พบว่าค่า VIFs ของตัวแปรอิสระ 2 ตัวคือ บัณฑิตด้านรายรับและรายจ่าย มีค่า VIFs เท่ากับ 16.783-18.294 ซึ่งมากกว่า 10 แสดงว่า ตัวแปรอิสระทั้งสองมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (Black 2006: 585)

เมื่อพบว่าตัวแปรด้านรายรับและรายจ่ายเกิดปัญหา Multicollinearity ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้ทำการแก้ปัญหาโดยการคัดเลือกตัวแปรอิสระที่

เหมาะสมเข้าร่วมสมการ โดยเลือกใช้วิธี Stepwise Estimation ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 95% ซึ่งตัวแปรที่ถูกคัดออกจากสมการคือตัวแปรด้านรายจ่าย ได้ผลการทดสอบปรากฏตามตารางที่ 3 พบว่า ตัวแปรด้านรายรับ การออมและหนี้สินทั้งสามตัวนี้ไม่เกิดปัญหา Multicollinearity หลังจากนั้นพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระของปัจจัยที่ส่งผลต่อความสุข พบว่า ปัจจัยด้านรายรับ การออมและหนี้สินมีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามหรือระดับความพึงพอใจในความสุขของประชาชนจังหวัดมหาสารคามอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากค่าสัมประสิทธิ์ระดับความพึงพอใจในความสุขของประชากรจังหวัดมหาสารคามอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($F=2.729$, $p=0.00$) ค่าสัมประสิทธิ์ของการพยากรณ์ปรับปรุง ($Adj R^2$) เท่ากับ 0.026 สาเหตุที่ค่าสัมประสิทธิ์ของการพยากรณ์ปรับปรุง ($Adj R^2$) มีค่าน้อยอาจเนื่องมาจากการในศึกษาครั้งนี้ เป็นการทำนายพฤติกรรมมนุษย์ในการศึกษาทางพฤติกรรมหรือจิตวิทยานั้น โดยทั่วไปค่า R-Squared ที่ได้จะมีค่าต่ำกว่า 50% เนื่องด้วยมนุษย์เป็นสิ่งที่ยากจะคาดเดาได้ เมื่อเทียบกับกระบวนการทางกายภาพ (สุวดี นำพาเจริญ และ ชลทิชา จำรัสพร, 2557)

ตารางที่ 3 การทดสอบความสัมพันธ์ของสัมประสิทธิ์การถดถอยของปัจจัยด้านรายรับ ด้านการออม และด้านหนี้สินมีความสัมพันธ์และผลกระทบกับระดับความพึงพอใจในความสุขของประชาชนจังหวัดมหาสารคาม

ตัวแปร	ระดับความพึงพอใจในความสุขโดยรวม (HA)		t	p-value
	สัมประสิทธิ์ถดถอย	ความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน		
ค่าคงที่ (α)	3.735	0.032	146.614	0.000*
ด้านรายรับ (Income : IN)	-6.740	0.000	-2.123	0.034*
ด้านการออม (Saving : SA)	9.103	0.000	2.603	0.010*
ด้านหนี้สิน (Debt : DE)	1.109	0.000	0.227	0.012*
$F=2.729$ $p= 0.000$ $Adj R^2=0.026$				

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4 พบว่า ปัจจัยด้านการออม (Saving: SA) และด้านหนี้สิน (Debt: DE) มีความสัมพันธ์และผลกระทบเชิงบวกกับระดับความพึงพอใจในความสุขของประชาชนจังหวัดมหาสารคาม สำหรับด้านรายรับ (Income: IN) มีความสัมพันธ์และผลกระทบเชิงลบต่อระดับความพึงพอใจในความสุขของประชาชนจังหวัดมหาสารคามอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งสามารถสร้างสมการได้ดังนี้

$$HA = 3.735 - 6.740IN + 1.074SA + 1.970DE$$

จากสมการพบว่า เมื่อการออมเพิ่มขึ้นจะส่งผลให้ระดับความพึงพอใจในความสุขเพิ่มขึ้นนั้น ซึ่งอาจเนื่องมาจากการออมทำให้ประชาชนมีหลักประกันในชีวิตทำให้ประชาชนรู้สึกมั่นใจและไม่กังวล ซึ่งเป็นรากฐานของการดำรงชีวิต ยังมีเงินมากก็ยิ่งทำให้มีความสุข และในส่วนของหนี้สินเพิ่มขึ้นทำให้ระดับความพึงพอใจในความสุขเพิ่มขึ้นนั้น อ้างอิงข้อมูลการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ (2560) พบว่าในระหว่างปี 2543-2554 ครัวเรือนมีระดับรายได้ และมีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือนสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง ซึ่งหมายถึงอำนาจการซื้อสินค้าอุปโภคบริโภคของครัวเรือนสูงตามไปด้วยพบว่า ครัวเรือนมีหนี้สินเฉลี่ยมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ซึ่งปัญหาหนี้สินที่เพิ่มสูงขึ้นเรื่อยๆ นี้ ถึงแม้จะเป็นปัญหาระดับครัวเรือน แต่ในที่สุดก็จะส่งผลกระทบต่อความเป็นอยู่ของประชาชน รวมทั้งภาวะเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ เพราะ หากครัวเรือนสะสมหนี้เพิ่มขึ้นอยู่ในระดับที่สูงแล้ว ความสามารถในการใช้จ่ายใช้สอยของครัวเรือนก็จะลดลง ส่งผลให้มาตรฐานการครองชีพต่ำลง เกิดปัญหาขาดสภาพคล่องทางการเงิน ผลที่ตามมาคือความเครียด ปัญหาครอบครัว เกิดอาชญากรรมการฆ่าตัวตาย ฯลฯ ซึ่งผลจากการศึกษาพบว่า การก่อหนี้ของกลุ่มตัวอย่างที่ได้ทำการสำรวจนั้น ส่วนใหญ่

จะกู้ยืมและนำเงินไปซื้อหรือแลกเปลี่ยนในสิ่งที่ตนต้องการได้ เช่น การผ่อนรถหรือบ้าน และอื่นๆ เป็นการก่อหนี้สินเพื่อนำมาซื้อสิ่งอำนวยความสะดวก ถึงจะเป็นหนี้แต่ก็ทำให้กลุ่มตัวอย่างมีความสุขเพราะได้ยอมรับสภาพหนี้ได้นั่นเอง

สำหรับการศึกษาเปรียบเทียบระดับความพึงพอใจในความสุขของประชาชนในเขตเมืองและชนบทจังหวัดมหาสารคามพบว่าประชาชนที่อาศัยอยู่เขตเมืองมีระดับความพึงพอใจในความสุขมากกว่าประชาชนอาศัยอยู่ชนบท อาจเนื่องมาจากพื้นที่ชนบทของจังหวัดมหาสารคามมีสภาพแวดล้อม สังคม ความสัมพันธ์ของคนในชุมชนดีกว่าประชาชนที่อาศัยในเขตเมือง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของปงปอนด์ รักอานวยกิจและ พิริยะ ผลพิรุฬห์ (2550) ได้ทำการศึกษารีวิวคุณภาพชีวิตของคนเมือง พบว่า คนเมืองมีความสุขน้อยกว่าชนบทไม่มาก ณ ระดับความเชื่อมั่น 95 เปอร์เซ็นต์ จากการศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยที่ส่งผลต่อระดับความพึงพอใจในความสุขของประชาชนจังหวัดมหาสารคามพบว่า ปัจจัยด้านการออม และหนี้สิน มีความสัมพันธ์และส่งผลกระทบทางบวกต่อระดับความพึงพอใจในความสุขของประชาชนจังหวัดมหาสารคาม อย่างมีนัยสำคัญ 0.05 เมื่อการออมเพิ่มขึ้นจะส่งผลให้ระดับความพึงพอใจในความสุขเพิ่มขึ้นนั้น อาจเนื่องมาจากการออมทำให้ประชาชนมีหลักประกันในชีวิตทำให้ประชาชนรู้สึกมั่นใจและไม่รู้สึกกังวลใจ ซึ่งเป็นหลักประกันในการดำรงชีวิต ยังมีเงินมากก็ยิ่งทำให้มีความสุข และในส่วนของหนี้สินเพิ่มขึ้นทำให้ระดับความพึงพอใจในความสุขเพิ่มขึ้นนั้น อาจเนื่องมาจาก กลุ่มตัวอย่างที่ผู้ศึกษาได้ทำการสำรวจนั้นได้กู้ยืมและนำเงินไปซื้อหรือแลกเปลี่ยนในสิ่งที่ตนต้องการได้ เช่น การผ่อนรถหรือบ้าน เมื่อกลุ่มตัวอย่างได้ในสิ่งที่ตนต้องการในขณะเดียวกันก็เป็นการก่อหนี้สินแต่ก็ทำให้กลุ่มตัวอย่างมีความสุขได้นั่นเอง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Aaron Ahuvia (2008) ที่ได้ศึกษาปัจจัยด้านการออม พบว่า ซึ่งการออม

ล้วนแล้วแต่สร้างผลประโยชน์ให้แก่ชีวิตของผู้อม
ได้ไม่ว่าจะเป็นลูกจ้าง พนักงาน หรือข้าราชการ ถ้า
มีเงินออมแล้วก็จะทำให้ชีวิตของตนเองและ
ครอบครัวสบายไปด้วย เพราะความสุขของ
ครอบครัวนั้นเกิดขึ้นจากรากฐานของความมั่นคง
ทางฐานะและทรัพย์สินรวมถึงคนที่อาศัยอยู่ใน
ครอบครัว ในส่วนของหนี้สินสอดคล้องกับงานวิจัย
ของ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ รศรินทร์ เกรย์
อภิชาติ และคณะ (2555) ที่ได้ศึกษาถึง รายได้ หนี้
สิน ความสามารถทำใจยอมรับปัญหา และความสุข
พบว่า ผู้ที่อยู่ในครัวเรือนที่มีรายได้สูง ครัวเรือนที่
ไม่มีหนี้สิน มีความสุขที่สุด ส่วนผู้ที่อยู่ครัวเรือนมี
หนี้สินในระบบมีโอกาสที่จะมีความสุขมากกว่ามีหนี้
สินนอกระบบ ยิ่งสามารถทำใจ ยอมรับปัญหาที่ยาก
จะแก้ไขได้มาก ก็มีโอกาสมากขึ้นในส่วน
ปัจจัยด้านรายรับ มีความสัมพันธ์และผลกระทบเชิง
ลบต่อระดับความพึงพอใจในความสุขของ
ประชาชนจังหวัดมหาสารคาม คงปฏิเสธไม่ได้ว่า
รายรับหรือเงินนั้นเป็นสิ่งที่มนุษย์เกือบทุกคน
ต้องการมีครอบครองไว้เป็นเจ้าของให้ได้มากที่สุด
การหารายรับให้มากขึ้นนั้นก็เพื่อการบริโภค แต่
เมื่อประชาชนต้องการบริโภคมากขึ้นเรื่อยๆ โดยที่
สินค้าต่างๆ ที่ต้องการบริโภคนั้นประชาชนไม่
สามารถผลิตสินค้าทุกอย่างขึ้นมาเองได้ ดังนั้น
ประชาชนจึงจำเป็นต้องทำให้ตนเองมีรายรับ
เพิ่มมากขึ้น เพื่อจะได้นำไปซื้อหรือบริโภคสินค้า
มากขึ้น ความต้องการบริโภคอย่างไม่มีขีดจำกัดนี้
จึงต้องแสวงหาสินค้าและบริการมาตอบสนองความ
ต้องการไปเรื่อยๆ ยังไม่ถึงเป้าหมายที่พอใจ
นอกจากนี้รายได้ที่เพิ่มมากขึ้นย่อมมาพร้อมภาระ
ความรับผิดชอบในหน้าที่การงานที่มากขึ้น จึงอาจ
ทำให้เกิดความเครียดเป็นเหตุให้ความสุขในชีวิตลด
ลง ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ เสาวลักษณ์
กิตติประภัสร์ (2550) ที่กล่าวว่า การมีรายได้เพิ่ม
ขึ้นเรื่อยๆ ไม่ได้ทำให้ความสุขเพิ่มขึ้นตามไปด้วย
เสมอไป เพราะความต้องการของคนที่มีลักษณะ
เพิ่มขึ้นเรื่อยๆ รวมถึงการเปรียบเทียบกับผู้อื่นใน

สังคมและนอกจากนี้การมีงานทำ สุขภาพ การ
ศึกษา ชีวิตครอบครัว ความสัมพันธ์ทางสังคม สิ่ง
แวดล้อม ความมั่นคงในชีวิตและการทำงาน
อิสรภาพ ความยุติธรรม ทางสังคม ล้วนแล้วแต่เป็น
ปัจจัยมีผลต่อความสุขทั้งสิ้น. นอกจากนี้ยังไป
สอดคล้องกับการศึกษาของ มณีนี สุทธิรัตน์ (2556)
ที่ได้ศึกษาถึงสาเหตุของความเครียดที่เกิดขึ้นกับ
เจ้าหน้าที่ระดับปฏิบัติการ ภายในศูนย์การจัด
สวัสดิการและสังคมผู้สูงอายุบ้านบางแค พบว่า
ปัจจัยส่วนบุคคลด้านรายได้มีสาเหตุของ
ความเครียดที่แตกต่างกัน และนอกจากนี้ยังไป
สอดคล้องกับผล การศึกษาของ ศิริกร อักษรดี.
(2544) ที่ได้ถึงศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัย
ด้านบุคคลและปัจจัยด้านงานกับความเครียดของ
พนักงานต้อนรับภาคพื้นดิน บริษัทการบินไทย
จำกัด (มหาชน) ที่ทำงานประจำ ณ ท่าอากาศยาน
กรุงเทพ โดยพบว่า ความแตกต่างของรายได้เป็น
ประเด็นที่สำคัญที่สุดที่ทำให้พนักงานต้อนรับมี
ความเครียดที่แตกต่างกัน แต่นอกจากจะมีงานวิจัย
ที่สอดคล้องแล้ว ก็ยังพบว่ามีงานวิจัยบางกลุ่มที่
แย้งกับผลการศึกษาด้วย เช่น การศึกษาของ
ปิงปอนด์ รักอำนวยการกิจและ พิริยะ ผลพิรุฬห์(2550)
ที่ได้ทำการศึกษาในด้านสุขภาพและมีความสุขของ
ผู้คนที่อาศัยที่อยู่ในเขตเมืองและชนบทใน
ประเทศไทย พบว่าผลรายได้นั้นไม่มีผลกระทบต่อ
ระดับของความสุขของคนที่มีรายได้ในพื้นที่ใน
เมืองหรือชนบท รวมถึงการศึกษาของ ฌักทวารัตน์
ชาวสะอาดและคณะ (2553) ที่ได้ทำการศึกษาเรื่อง
ปัจจัยคัดสรรที่มีความสัมพันธ์กับความสุขของ
นักศึกษาพยาบาลพบว่ารายได้ของครอบครัว ค่าใช้
จ่ายของนักศึกษาไม่มีความสัมพันธ์กับความสุข
ของนักศึกษาพยาบาล ณ ระดับความเชื่อมั่น 95
เปอร์เซ็นต์

สามารถสรุปได้ว่า ความมั่งคั่งและอุดม
สมบูรณ์ทางด้านวัตถุนั้น ไม่ใช่ปัจจัยสำคัญสำคัญ
เพียงอย่างเดียวที่จะทำให้ประชาชนมีความสุขได้
การดูแลสุขภาพสุขของประชาชนชน ให้ความรู้

ประชาชนในด้านการบริหารจัดการชีวิตและทรัพย์สิน เพื่อให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดี มีความสุข ควบคู่กับการพัฒนาทางด้านวัตถุ จะช่วยให้ประเทศชาติสามารถพัฒนาอย่างยั่งยืนรุ่งเรืองได้

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

จากการศึกษาพบว่าการออมมีความสัมพันธ์กับระดับความพึงพอใจในความสุข ดังนั้นจึงส่งเสริมให้ประชาชนมีการออม ประชาชนจะได้มีความสุขมากขึ้น และผลการศึกษาที่พบว่าประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตเมืองมีระดับความพึงพอใจในความสุขด้านการมีสภาพแวดล้อมที่ดีในระดับปานกลาง

หากผู้บริหารและประชาชนได้ร่วมมือร่วมใจกันปรับปรุงพัฒนาด้านสภาพแวดล้อมให้ดีขึ้น เช่น มีโครงการส่งเสริมให้มีการปลูกต้นไม้ในพื้นที่ให้มากขึ้น มีการจัดการเรื่องของปัญหาฝุ่นละออง และบริเวณที่มีน้ำขัง เมื่อปัญหาลดลงประชาชนจะมีระดับความพึงพอใจในความสุขเพิ่มมากขึ้น

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งถัดไป

ควรมีการกำหนดปัจจัยที่ส่งผลต่อระดับความพึงพอใจในความสุขเพิ่มมากกว่านี้ และควรศึกษาในเรื่องของความสุขให้มากขึ้น และควรมีการสร้างคำถามปลายเปิดเพื่อให้ได้ทราบความคิดเห็นของประชาชนว่าปัจจัยใดบ้างที่ส่งผลให้ประชาชนมีความสุขมากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กรมสุขภาพจิต. (2560). *สมการความสุข*. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก <http://www.dmh.go.th/news/view.asp?id=1103> (วันที่ค้นข้อมูล 13 ตุลาคม 2559)
- จุฑามาศ แก้วพิจิตร. (2552). ภาวะหนี้สิน ระดับความเครียด ความสุข และบทบาทของนักพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในโรงงานอุตสาหกรรมแห่งหนึ่ง. *วารสารพัฒนบริหารศาสตร์*. 49 (3/2009): หน้า
- ชินกร น้อยคำยาง และปภาดา น้อยคำยาง. (2013). รายงานการวิจัยปัจจัยที่ส่งผลต่อดัชนีความสุขในการทำงานของ บุคลากรในสำนักหอสมุดกลางมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก http://lib.swu.ac.th/images/resources/thesis/chinakorn_n_r430428.pdf (วันที่ค้นข้อมูล 13 ตุลาคม 2559)
- ณภัทรรัตน์ ชาวสะอาดและคณะ. (2553). ปัจจัยคัดสรรที่มีความสัมพันธ์กับความสุขของนักศึกษาพยาบาล. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก <http://www.tcithaijo.org/index.php/TJONC/article/view/8849> (วันที่ค้นข้อมูล 13 ตุลาคม 2559)
- ธีระพงษ์ กระการดี. (2555). *การประมาณค่าสัดส่วน*. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก <http://www.stvc.ac.th/elearning/stat/csu7.html> (วันที่ค้นข้อมูล 13 ตุลาคม 2559)
- ปิยรัตน์ กฤษณามระ และคณะ (2554). พฤติกรรมการออมและปัจจัยที่มีผลต่อรูปแบบการออมของผู้ออมในเขตกรุงเทพมหานคร และปริมณฑล. *จุฬาลงกรณ์ธุรกิจปริทัศน์*. 33: 93-119.
- ปังปอนด์ รักอานวยกิจ และ พิริยะ ผลพิรุฬห์ (2550). ความสุขกายสบายใจของคนเมือง. สถาบันวิจัยประชากรและสังคม. มหาวิทยาลัยมหิดล
- มณิสรา สุจิรัตน์ (2556). ความเครียดจากการทำ งานของเจ้าหน้าที่ระดับปฏิบัติงาน ศูนย์การจัดสวัสดิการและสังคมผู้สูงอายุบ้านบางแค. *วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี*. ปีที่ 1 (ฉบับที่ 2) ตุลาคม 2555.
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมธิราช. (2555). เศรษฐศาสตร์ความสุข (Economics of happiness). [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก <http://www.stou.ac.th/stouonline/lom/data/sec/Alternative/05-02-01.html> (วันที่ค้นข้อมูล 13 ตุลาคม 2559)
- มาลี เกื้อนพกุลและคณะ. (2552). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสุขในการทำงานของบุคลากรวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี กรุงเทพฯ. เข้าถึงได้จาก Thai Journals Online Web site: <https://www.tci-thaijo.org/index.php> (วันที่ค้นข้อมูล 5 กันยายน 2559)
- รศรินทร์ เกรย์ และคณะ (2555). รายได้ หนี้สิน การทำใจยอมรับกับปัญหา และความสุข. *วารสารสมาคมจิตแพทย์แห่งประเทศไทย*. 57(3): 347-356.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2524). *พจนานุกรมศัพท์สังคมวิทยา อังกฤษ-ไทย ฉบับราชบัณฑิตยสถาน*. กรุงเทพฯ: ราชบัณฑิตยสถาน.
- วีระชัย ถาวรทนต์ และ เตือนเพ็ญ ธีรวรรณวิวัฒน์ (2550). หนี้สิน การใช้จ่าย และความสุขของครัวเรือนชนบท. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก <http://www.km.nida.ac.th/home/images/pdf/7-1.pdf> (วันที่ค้นข้อมูล 13 ตุลาคม 2559)
- ศูนย์สุขภาพทางจิต. (2555). *ความสุข*. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก <http://www.chulawellness.com/index.php?lay=show&ac=article&id=539568775&Ntype>. (วันที่ค้นข้อมูล 13 ตุลาคม 2559)

- ศิริชัย กาญจนวาสี, ดิเรก ศรีสุโข และทวีวัฒน์ ปิตยานนท์. (2537). *การเลือกใช้สถิติที่เหมาะสมสำหรับการวิจัย*. พิมพ์ครั้งที่ 6 กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ศิริกร อักษรดี. (2544). *ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านบุคคลและปัจจัยด้านงานกับความเครียดของพนักงานต้อนรับ ภาคพื้นดิน บริษัทการบินไทย จำกัด (มหาชน) ที่ทำงานประจำ ณ ท่าอากาศยานกรุงเทพ. (วิทยานิพนธ์). ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.*
- สุรพล เสงี่ยมบุตร. (2552). *ความแตกต่างระหว่างสังคมเมืองและสังคมชนบท*. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก <http://mcpswis.mcp.ac.th> (วันที่ค้นข้อมูล 13 ตุลาคม 2559)
- สุวดี นาคาเจริญ และชลธิชา จำรัสพร. (2557). *การวิเคราะห์สมการถดถอย*. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก http://www.tpa.or.th/writer/read_this_book_topic.php?bookID=3086&read=true&count=true (วันที่ค้นข้อมูล 26 ตุลาคม 2559)
- สำนักสำรวจดินและวางแผนการใช้ที่ดิน. (2550). *รายงานสำรวจดินเพื่อการเกษตรจังหวัดมหาสารคาม*. เอกสารวิชา การฉบับที่ 16/05/50 กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์.
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2560). *ข้อมูลสถิติจากการสำรวจสุขภาพจิต (ความสุข) คนไทย* [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก <http://service.nso.go.th/nso/web/survey/surpop2-4-10.html> (วันที่ค้นข้อมูล 26 ตุลาคม 2559)
- สำนักงานสถิติ จังหวัดมหาสารคาม. (2559). *ข้อมูลสถิติจากการสำรวจภายในจังหวัด* [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก http://mahasarakham.nso.go.th/index.php?option=com_content&view=article&id=97:2014-06-22-09-42-35&catid=104:2012-01-09-07-07-04&Itemid=509 (วันที่ค้นข้อมูล 26 ตุลาคม 2559)
- เสาวลักษณ์ กิตติประภัสร์. (2550). *ความสุข: การวัดความสุขของคนในชาติและนโยบายที่ส่งเสริมให้คนเป็นสุขควรเป็น อย่างไร*. Policy Brief, สำนักงานพัฒนานโยบายสาธารณะ (สพน.) สำนักงานกฤษฎามนตรี
- เสาวลักษณ์ กิตติประภัสร์. (2556). *องค์กรแห่งความสุข (Happy Workplace)*. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก <https://mrslongtip.wordpress.com/2013/09/11> (วันที่ค้นข้อมูล 13 ตุลาคม 2559)
- อภิสิทธิ์ ช้างวราราม. (2543). *โครงการกระบวนการพัฒนาตัวชี้วัดความสุขของประเทศไทย. สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว)* [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก http://elibrary.trf.or.th/search_ab4.asp (วันที่ค้นข้อมูล 23 ตุลาคม 2559)
- Aaron Ahuvia. (2008). If money doesn't make us happy, why do we act as if it does? *Journal of Economic Psychology* 29 (2008) 491–507
- Berry, W. D., & Feldman, S. (1985). *Multiple Regression in Practice*. Sage University Paper Series on Quantitative Applications in the Social Sciences, Series No. 07-050. Newbury Park, CA: Sage Publications, Inc.
- Black, K. (2006). *Business Statistics for Contemporary Decision Making*. USA: John Wiley and Son.
- Nunnally, J. C., and Bernstein, I. H. (1994). *Psychometric theory*. (3rd ed.). New York: McGraw-Hill.
- Yamane, Taro. 1973. *Statistics: An Introductory Analysis*. Third edition. New York : Harper and Row Publication.